

## Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за III квартал 2023 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2023 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)» (далі-Програма), затвердженою наказом Міндовкілля від 17.01.2023 № 27 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 25.01.2023 № 18.

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 40 пунктах спостережень**, із них:

11 - операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 7 - транскордонні водотоки;

27 - діагностичний моніторинг;

2- дослідницький моніторинг.

- Житомирська область - 4 пункти моніторингу;
- Рівненська область - 11 пунктів моніторингу;
- Волинська область - 10 пунктів моніторингу;
- Хмельницька область - 7 пунктів моніторингу;
- Тернопільська область - 3 пункти моніторингу;
- Львівська область - 1 пункт моніторингу;
- Київська область - 4 пункт моніторинг

Протягом III кварталу 2023 року, у зв'язку з небезпекою мінування території у період минулих бойових дій МОЗМ дніпровських водосховищ і надалі не здійснює відбір 4-х проб:

- р. Прип'ять, 60 км, кордон з Білоруссю, с. Довляди;

- р. Прип'ять, м. Прип'ять;

- р. Прип'ять, м. Чорнобиль;

-р. Уж, перед впадінням в р. Прип'ять, вплив дифузних джерел забруднення.

Зведена інформація про кількість відібраних проб та виконаних вимірювань за 9 місяців 2023 року наведена в таблиці:

суббасейн Прип'яті	ПЛАН		ФАКТ	
	проб	вимірювань	проб	вимірювань
<b>Питні водозабори та транскордонні водотоки, із них:</b>	<b>99</b>	<b>1980</b>	<b>90</b>	<b>1800</b>
БУВР Прип'яті	27	540	27	540
РОВР у Рівненській області	45	900	45	900
РОВР у Хмельницькій області	18	360	18	360
МОЗМ дніпровських вдсх	9	180	0	0
<b>Хімічні (пріоритетні та басейнові специфічні), із них:</b>	<b>342</b>	<b>21546</b>	<b>306</b>	<b>10290</b>
БУВР Прип'яті	36	2268	36	1224
РОВР у Рівненській області	99	6237	99	2960
РОВР у Хмельницькій області	45	2835	45	1660
МОЗМ дніпровських вдсх	36	2268	0	0
РОВР у Волинській області	90	5670	90	3165
РОВР у Тернопільській області	27	1701	27	945
БУВР Західного Бугу та Сяну	9	567	9	336

<b>Радіологічні, із них:</b>	<b>72</b>	<b>144</b>	<b>63</b>	<b>126</b>
БУВР Прип'яті	18	36	18	36
РОВР у Рівненській області	45	90	45	90
МОЗМ дніпровських вдсх	9	18	0	0
<b>Дослідницький моніторинг</b>	<b>18</b>	<b>612</b>	<b>14</b>	<b>476</b>
РОВР у Хмельницькій області	18	612	14	476

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування.

### **Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:**

#### **Транскордонні ділянки водотоків:**

##### ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

##### ●БСК<sub>5</sub> (норма - 3,0 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup>)

мінімальне значення – 2,06 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup> р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення – 3,60 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup> р. Уборть, с. Рудня Городищенська.

##### ●ХСК (норма - 50 мг О/дм<sup>3</sup>)

мінімальне значення – 25,43 мгО/дм<sup>3</sup> р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення – 34,71 мгО/дм<sup>3</sup> р. Уборть, с. Рудня Хочинська

##### БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

##### ● амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм<sup>3</sup>):

мінімальне значення – 0,185 мг/дм<sup>3</sup> р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення - 0,989 мг/дм<sup>3</sup> р. Льва, с. Переброди

● фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,041 р. Прип'ять, с. Сенчиці до 0,094 мг/дм<sup>3</sup> р. Горинь, с. Висоцьк

● нітрат - іони (норма - 40 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,787 р. Ствига, с. Познань до 1,787 мг/дм<sup>3</sup> р. Уборть, с. Рудня Хочинська

● нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,035 р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 0,085 мг/дм<sup>3</sup> р. Прип'ять, с. Сенчиці

● сухий залишок (норма - 1000 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 227,0 р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 273,0 мг/дм<sup>3</sup> р. Льва, с. Переброди.

##### НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

##### Зафіксовано перевищення вмісту показників:

##### ● заліза загального (норма - 0,1 мг/дм<sup>3</sup>)

- 2,108 мг/дм<sup>3</sup> р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

- 0,125 мг/дм<sup>3</sup> р. Ствига, с. Познань;

- 0,123 мг/дм<sup>3</sup> р. Льва, с. Переброди;

- 0,115 мг/дм<sup>3</sup> р. Стир, с. Зарічне;

- 0,111 мг/дм<sup>3</sup> р. Прип'ять, с. Сенчиці;

- 0,110 мг/дм<sup>3</sup> р. Горинь, с. Висоцьк.

##### ● марганцю (норма - 0,01 мг/дм<sup>3</sup>)

- 0,163 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

### **Питні водозабори:**

#### ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

##### ● БСК<sub>5</sub> (норма - 3,0 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup>)

мінімальне значення – 0,52 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup> р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький  
 максимальне значення – 6,70 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup> р. Хомора, питний в/з м. Полонне.

● ХСК (норма - 50,0 мгО/дм<sup>3</sup>)

мінімальне значення – 28,20 мгО/дм<sup>3</sup> р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький  
 максимальне значення – 36,3 мгО/дм<sup>3</sup> р. Хомора, питний в/з м. Полонне

#### БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,290 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 1,230 мг/дм<sup>3</sup> р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,05 р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький до 3,64 мг/дм<sup>3</sup> р. Уж, м. Коростень.
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,010 р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький до 0,025 мг/дм<sup>3</sup> р. Уж, питний в/з м. Коростень.
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,091 р. Случ, питний в/з м. Звягель до 0,120 мг/дм<sup>3</sup> р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 253,0 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 330,0 мг/дм<sup>3</sup> р. Случ, Чернелівське вдсх. питний в/з м. Хмельницький.

#### НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

● заліза загального (норма - 0,1 мг/дм<sup>3</sup>):

- 0,878 мг/дм<sup>3</sup> р. Уж, питний в/з м. Коростень;
- 0,378 мг/дм<sup>3</sup> р. Случ, питний в/з м. Звягель;
- 0,347 мг/дм<sup>3</sup> р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;
- 0,107 мг/дм<sup>3</sup> р. Хомора, питний в/з м. Полонне.

● марганцю (норма - 0,01 мг/дм<sup>3</sup>):

- 0,077 мг/дм<sup>3</sup> р. Уж, питний в/з м. Коростень;
- 0,075 мг/дм<sup>3</sup> р. Случ, питний в/з м. Звягель.

Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну Прип'яті кисню становив 1,33-9,64 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup>, при нормі не менше 4,0 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup>. Мінімальне значення фіксувалось у р. Случ, 406 км, с. Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

Мережа пунктів моніторингу у суббасейні середнього Дніпра в межах Житомирської області - 10 пунктів моніторингу на річках: Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша, Возня та Ів'янка.

суббасейн середнього Дніпра	ПЛАН		ФАКТ	
	проб	вимірювань	проб	вимірювань
Питні водозабори	45	900	45	900
Хімічні (пріоритетні та басейнові специфічні)	90	5670	90	2924
Радіологічні	9	18	9	16

## **Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:**

### **ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:**

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм<sup>3</sup>)

мінімальне значення – 26,50 мгО/дм<sup>3</sup> р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин

максимальне значення – 47,00 мгО/дм<sup>3</sup> р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів

- БСК<sub>5</sub> (норма - 3,0 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup>)

мінімальне значення – 2,53 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup> р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова

максимальне значення – 3,87 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup> р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

### **БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ**

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,240 р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів до 0,430 мг/дм<sup>3</sup> р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир.

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,897 р. Возня, с. Рудня Городищенська до 1,68 мг/дм<sup>3</sup> р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир.

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,008 р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин до 0,026 мг/дм<sup>3</sup> р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова та р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир.

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 0,063 р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин до 0,100 мг/дм<sup>3</sup> р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм<sup>3</sup>) – в межах від 257 р. Возня, с. Рудня Городищенська до 437 мг/дм<sup>3</sup> р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

### **НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ**

Зафіксовано **перевищення** показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм<sup>3</sup>):

- 0,552 мг/дм<sup>3</sup> р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,396 мг/дм<sup>3</sup> р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир;

- 0,372 мг/дм<sup>3</sup> р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова;

- 0,370 мг/дм<sup>3</sup> р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин;

- 0,266 мг/дм<sup>3</sup> р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- марганцю (норма - 0,01 мг/дм<sup>3</sup>):

- 0,168 мг/дм<sup>3</sup> р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин;

- 0,145 мг/дм<sup>3</sup> р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,082 мг/дм<sup>3</sup> р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир;

- 0,070 мг/дм<sup>3</sup> р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова;

- 0,062 мг/дм<sup>3</sup> р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню у межах норми - 8,37-9,63 мгО<sub>2</sub>/дм<sup>3</sup>.

### **ПРІОРИТЕТНІ РЕЧОВИНИ:**

#### **СУББАСЕЙН ПРИП'ЯТІ**

За результатами аналізів на початку III кварталу зафіксовано перевищення згідно ЕН<sub>Я</sub><sub>max</sub> >1,5 мкг/дм<sup>3</sup> концентрації **кадмію та його сполук:**

- р. Прип'ять, 684 км, с. Річиця-Піски Річицькі – 3,81 мкг/дм<sup>3</sup> (у 2,5 раза);

- р. Прип'ять, 616 км, с. Люб'язь – 3,227 мкг/дм<sup>3</sup> (у 2,2 раза);

- р. Іква, 51 км, м. Дубно – 2,996 мкг/дм<sup>3</sup> (у 2,0 раза);

- р. Турія, 114 км, с. Бахів – 2,014 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,3 раза);

- р. Стохід, 19 км, смт. Любешів – 1,775 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,2 раза).

перевищення згідно ЕН<sub>Я</sub><sub>max</sub> – 14,0 мкг/дм<sup>3</sup> концентрації **свинцю та його сполук:**

- р. Прип'ять, 684 км, с. Річиця-Піски Річицькі – 74,192 мкг/дм<sup>3</sup> (у 2,2 раза);

- р. Турія, 114 км, с. Бахів – 20,575 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,5 раза);
- р. Стир, 289 км, с. Жидичин – 14,929 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,1 раза).

перевищення згідно ЕНЯ<sub>max</sub> -34,0 мкг/дм<sup>3</sup> концентрації **нікелю та його сполук:**

- р. Іква, 51 км, м. Дубно – 213,181 мкг/дм<sup>3</sup> (у 6,3 раза);
- р. Случ, 203 км, питний в/м м. Звягель – 98,896 мкг/дм<sup>3</sup> (у 2,9 раза);
- р. Стир, 175 км, с. Маюничі – 69,625 мкг/дм<sup>3</sup> (у 2,0 раза);
- р. Турія, 114 км, с. Бахів – 57,107 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,7 раза);
- р. Стир, 289 км, с. Жидичин – 46,788 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,4 раза);

### **СУББАСЕЙН СЕРЕДНЬОГО ДНІПРА**

За результатами аналізів на початку III кварталу зафіксовано перевищення згідно ЕНЯ<sub>max</sub> >1,5 мкг/дм<sup>3</sup> концентрації **кадмію та його сполук:**

- р. Гнилоп'ять, Медведівське вдсх., 79 км, с. Медведівка – 4,418 мкг/дм<sup>3</sup> (у 2,9 раза);
- р. Ірша, Малинське вдсх., 31 км, питний в/з м. Малин – 1,566 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,04 раза).

перевищення згідно ЕНЯ<sub>max</sub>-34 мкг/дм<sup>3</sup> концентрації **нікелю та його сполук:**

- р. Тетерів, Відсічне вдсх., 259 км, питний в/з м. Житомир – 63,325 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,9 раза);
- р. Ірша, Малинське вдсх., 31 км, питний в/з м. Малин – 43,198 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,3 раза).

На середину III кварталу зафіксовано перевищення згідно ЕНЯ<sub>max</sub>-34 мкг/дм<sup>3</sup> концентрації **нікелю та його сполук:**

- р. Гнилоп'ять, Бердичівське вдсх., 59 км, питний в/з м. Бердичів – 41,231 мкг/дм<sup>3</sup> (у 1,2 раза).

Вплив на формування якості води у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра продовжують чинити процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. Навантаження небезпечними речовинами пов'язане з впливом пріоритетних речовин, які надходять до водних об'єктів як від точкових так і дифузних джерел.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davt.gov.ua>, яка вміщує інформацію про:

- водний об'єкт, на якому проводиться моніторинг вод
- показники, за якими проводиться дослідження
- періодичність здійснення вимірювань
- лабораторію, яка здійснює відбір проб та проводить вимірювання.

Інтерактивна карта забрудненості річок (<https://texty.org.ua/water/>) по результатам моніторингу дає можливість оцінити стан водного об'єкта по параметрам забруднення, порівняти його із встановленими нормами, з'ясувати як дані змінювалися протягом 5 років.